

Kazimierz Hoffmann

"The Bridge : A Yearbook of
Judeo-Christian Studies", t. 1-2,
Newark (USA) 1955-1956 : [recenzja]

Collectanea Theologica 28/3-4, 711-715

1957

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nym stopniu kierunki i szkoły psychologiczne, ale przewagę daje szkole Klagesa. Przy omawianiu poszczególnych aspektów osobowości nie zawsze opiera się na pozycjach klasycznych, np. pisząc o woli nie cytuje Acha i Lindworskiego. Omawiając zagadnienie inteligencji milczy o Sternie i Binecie, analizując pamięć nie uwzględnia Ebbinghausa i Muemana.

Te drobne braki wyrównują z nawiązką zalety książki. Przejrzysty układ, dokładność i gruntowność opracowań. Rzetelność, szczególnie w części drugiej syntetycznej. Pewna oryginalność w ujęciu tematu i dążność do wszechstronnego przedstawienia zagadnienia osobowości.

Stanisław Siek

The Bridge. A Yearbook of Judeo-Christian Studies, Newark (U.S.A.), 1955—56, tom 1 str. 349, tom 2 str. 357.

W tym samym czasie, kiedy w Niemczech hitlerowskich pojawiały się coraz ostrzejsze sygnały przeciw Żydom, w Kościele katolickim powstawały dążenia do szukania dróg, jakie mogłyby prowadzić do spotkania religii żydowskiej i chrześcijańskiej. W Wiedniu powstało w tym celu w 1936 r. Opus Sancti Pauli, które założył ks. Jan Österreicher. Znalazło ono uznanie i poparcie episkopatu austriackiego, a także kardynał Eugeniusz Pacelli, późniejszy Papież Pius XII, zainteresował się nim i zachęcał do dalszych prac. W r. 1952 ks. Österreicher przeniósł swą działalność do Stanów Zjednoczonych i w Seton Hall University w Newarku założył ośrodek badań żydowsko-chrześcijańskich. W uroczystościach inauguracyjnych środka wziął udział miejscowy ordynariusz oraz około 700 przedstawicieli katolickich i żydowskich, a ks. Österreicher wygłosił referat, *Why Judeo-Christian Studies, Newark 1954*, w którym przypomniał, że we współczesnej teologii żydowskiej zrodziło się nowe, prawie rewolucyjne zainteresowanie religią chrześcijańską i osobą Jezusa Chrystusa. Od 1955 r. ośrodek przystąpił do wydawania rocznika *The Bridge*, który ma wyjaśniać jedność między biblią Starego a Nowego

Testamentu, badać stosunki między chrześcijanami a Żydami oraz poglądy niechrześcijańskich myślicieli żydowskich o objawieniu chrześcijańskim. Nazwa *The Bridge* wyraża myśl, że Jezus Chrystus jest pomostem, który połączy chrystianizm z judaizmem. Ponieważ rocznik służyć ma sprawie, jakiej władza kościelna przypisuje ważne znaczenie, warto w najogólniejszych zarysach poinformować o treści dwóch, dotychczas opublikowanych jego tomów oraz stwierdzić, w jakim stopniu urzeczywistniają one swe zadanie.

Każdy z obydwu tomów zawiera 4 działy: studia (S), opracowania zagadnień (P), przegląd świata judaistycznego (R) i recenzje książek (Rc). Tom 1 otwiera studium (S) Raissy Maritain, *Abraham and the Ascent of Conscience* (23—52). Zdaniem autora, prawidłowa świadomość moralna Abrahama nie została naruszona przez czyny, jakie ją obrażały, ponieważ ludzkość pod względem moralnym podlegała stopniowej ewolucji. Przeciwnie, czyn Abrahama, zaznaczający się w ofierze Izaaka, dowodzi jego osobistej świętości. Ks. Barnabas Ahern, *The Exodus then and now* (53—74), opisuje analogię między wyjściem Izraela z niewoli politycznej i jego spotkaniem z Bogiem, nadającym prawo moralne, a wyjściem ludzkości z niewoli szatana i spotkanie z Bogiem Zbawicielem. Opat z Downside, którego nazwisko nie zostało podane, *According to Matthew* (75—95), wykazuje, że św. Mateusz był ewangelistą Izraela. Irving i Kornelia Süssmannowie, *Marc Chagall, the Painter of the Crucified* (96—118), zajmują się opisem Ukrzyżowanego jako głównym motywem w twórczości malarskiej Żyda, Marca Chagalla. Ks. Jan Österreicher, *The Enigma of Simone Weil* (118—159), omawia twórczość i charakterystykę osobowości znanej pisarki żydowskiej, Symony Weil. Ks. Piotr Charles, *The Learned Elders of Zion* (159—190), wypowiada się przeciw autentyczności tzw. protokołów starszych Syjonu, na które powołuje się propaganda antyżydowska.

(P) Ks. Bertram Hessler, *Kohelet, the Veiled God* (191—204), opracowuje na podstawie księgi *Eklezjastes* zagadnienie

o Bogu ukrytym i o Bogu ujawnionym w ewangeliach. Ks. Ryszard Kugelman, *Hebrew, Israelite, Jew in the New Testament* (204—225), zajmuje się znaczeniem pojęć Hebrajczycy, Izraelici i Żydzi w księgach Nowego Testamentu. Ks. Hilary Duesburg, *The Trial of Messiah* (225—243), opracowuje zagadnienie o antychryścianizmie i przykazaniu miłości bliźniego jako najbardziej skutecznej przeciw niemu broni. Zakonnica Maria Tadea od Syjonu, *The Jewish Burial Service* (243—256), pisze o zwyczajach, modlitwach i rozmyślaniach podczas żydowskiego pogrzebu. Ks. Edward Syna, *Abraham Heschel and the Prayer* (256—266), omawia żydowski pogląd na istotę modlitwy według referatu współczesnego teologa żydowskiego, Abrahama Heschela. Barry Ulanov, *Shylock, the Quality of Justice* (266—283), porusza problem antagonizmu chrześcijańsko-żydowskiego w Shylocku Shakespeare'a.

(R) Ks. William Keller, *The Ledger of Death* (283—300), podaje przegląd zbrodni wobec narodu żydowskiego w czasie ostatniej wojny. Ks. Edward Flannery, *The Finally Case* (301—317), uzasadnia przyczynę chrztu dwóch chłopców żydowskich bez wiedzy ich rodziców, którzy zostali aresztowani przez Gestapo.

(Rc 317—345) Edgar Bruns zamieszcza recenzje książek Grzegorza Dixy, *Jew and Greek*, Marcina Bubera, *Two Types of Faith*, oraz Roberta Gravesa, *The Nazaren Gospel Restored*, James Mullaney książki Willa Herberga, *Judaism and the modern Man* oraz Kornelia Süßmann książki Wiktora Gollan-cza, *My dear Timothy*.

Tom 2 rozpoczyna się podziękowaniem ks. Österreichera za przychylne przyjęcie Bridg'ea kardynałowi Eugeniuszowi Tisserantowi, arcybiskupowi Bostonu, Ryszardowi Cushingowi, rabinowi Londynu, Leonowi Beckowi, myślicielowi żydowskiemu, Shalomowi Ben Chorimowi oraz publicyście żydowskiemu Shalamowi Kahnowi.

(S) Ks. Aleksander Jones, *The Word is a Seed* (13—35), wykazuje, że pełnym urzeczywistnieniem Słowa Jahwe jest

Jezus Chrystus. Ks. Karol Journet, *The Mysterious Destinies of Israel* (35—91), uzasadnia, że kościół powstał ze społeczności żydowskiej, oraz że chwała Jezusa Chrystusa objawi się w pełni, skoro Żydzi do Niego się nawrócą. Ks. Jan Österreicher, *The Community of Qumran* (91—135), zestawia wyniki badań nad wykopaliskami w Qumran. Barry Ulanov, *The Painter and the Prophets* (135—159), omawia wypełnienie proctw mesjańskich oraz sybille i ich mesjańskie wizje. Ks. Józef Moody, *Dreyfuss and After* (160—187) uzasadnia niesprawiedliwość wyroku, skazującego Żyda Dreyfussa na dożywotne wygnanie.

(P) Ks. Quantin Lauer, *The Genius of Biblical Thought* (191—212), omawia pogląd biblijny na stworzenie i istotę człowieka. Katarzyna Sullivan, *Pro perfideis Judaeis* (212—224), omawia modlitwę za Żydów, odmawianą w liturgii wielkopiątkowej. Maria Ruth Bede, *The Blessings of Jewish Prayer Book* (224—231), wyjaśnia błogosławieństwa, znajdujące się w rycie żydowskim oraz ich wspólnotę z liturgicznymi modlitwami kościoła. Ryszard Schöck, *Chaucer's Prioress: Mercy and Tender Heart* (239—255), zajmuje się stosunkami chrześcijańsko-żydowskimi w Chaucer'a *Canterbury Tales*. Żyd, Fryderyk Pater, *The Beasts and Everlasting Love* (256—267), zamieszcza rozważanie o roli zwierząt w dziele stworzenia.

(R) Ks. Edward Flannery, *Hope and Despair at Evenstone* (271—291), referuje o problemie chrześcijańsko-żydowskim na konferencji ekumenicznej w Evanstonie.

(Rc (315—353) Edgar Bruns zamieszcza recenzję książki Józefa Klausnera, *The Messianic Idea in Israel*, Edward Synan książki Jakuba Agusa, *Guideposts in the Modern Judaism*, Irving i Kornelia Süßmánowie książki Jakuba Epsteina, *An Autobiography* oraz Jan Bracken książki Jana Beaty, *The Iron Courtain over America*.

Tematy artykułów Bridge'a, przejrzysta ich kompozycja i wyrobiony styl przyczyniają się do zainteresowania ich treścią. Brak dotąd w Bridge'u artykułów o konwertytach z judaizmu oraz studiów na temat współczesnego poglądu na Jezusa Chrystusa w teologii żydowskiej, które również przyczyniłyby się do realizacji zadania rocznika.

Kazimierz Hoffmann